

Партия турмуши

МАСЪУЛИЯТ ВА ЖАНГОВАРЛИК ОШИРИЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг февраль ва апрель (1984 йил) Пленумлари ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари асосида шаҳар партия ташкилотлари партия ва давлат иттиозини мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлашни янада ахшилатиш соҳасидаги фаолликларини тобора кучайтириш керак.

Принципиаллик ва муросасизлик руҳида

Ш. АКБАРОВ. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари.

— Партия Марказий Комитетининг февраль ва апрель (1984 йил) Пленумлари қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари К. У. Черненконинг йўл-йўриқлари, Ўзбекистон Компартияси

эътибор қаратилмоқда. Шунинг айтиш кераки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумида очиб ташланган жиддий камчилик ва ҳаётлар ҳар бир партия ташкилотлари, ҳар бир коммунист зиммасига ўз фэъллиятини юксак талаблар асосида қараб чиқиш вазифасини қўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Соезетининг сессиясида бирлашмаимиз бригадаси бошлиғи В. Доктева сўзга чиқди. У фақат бирлашма коллективининггина эмас, балки кўпчилик тошкентликларнинг дилидаги гапларини айтди. Сессиядан сўнг биз В. Доктева кўтарган масалалар бўйича қандай конкрет тадбирлар белгиланаётгани ҳақида гапириб бериш учун бирлашмаимизга «Главшассавоттранс» бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Султонов, ҳаракат бўлими-

нинг бошлиғи С. Аъзамовларни таклиф этдик. Улар бир қанча цехларнинг меҳнат коллективлари ҳузуринда шаҳар транспорти ишлаб мавжуд бўлган нуқсонларини бартараф этиш юзасидан қандай тадбирлар белгиланаётгани ҳақида ишчиларга сўзлаб беришди.

Ишлаб чиқариш бригадаси бошлиғи В. Доктева таъйинланган мавжуд камчиликлар ва ҳал этилмаган масалаларни ошқорая, принципиал, коллектив тарзда муҳомада қилиш, булар ҳақида баралла гапиришни одат қилишимиз керак. Бинобарин, В. И. Ленин ҳақиқатни тўғридан-тўғри, дипломатиясиз, майда-майда мулоҳазасиз юзга айтивериш керак, деб айтирган эди. Қолаверса, бетта айтганнинг захри йўқ, деган доно нақл бежиз айтилмаган.

Бирлашма коммунистлари, ишчилари шаҳар транспорти ишлаб мавжуд нуқсонларини, корхонада меҳнат унумдорлигини оширишга ҳалакат бераётган камчиликларини рўйи-рост очиб ташладилар.

Ўзига ишониб тоширилган участкада ишларини ахшилатиш вазифаси юклатилди. Барча цех ва участкаларда мавжуд камчиликларини принципиал ва муросасизлик руҳида очиб ташлаш ва уларни бартараф этиш бўйича конкрет чоралар қўришга биринчи талда аҳамият берилляпти.

Муҳим ҳаракат қўлланмаси

И. НОРМАТОВ. Октябрь революцияси номидаги тепловоз ремонт заводи партия комитети секретарининг ўринбосари.

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми ва Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясининг қарорларини корхонаимиз инженер-техники ходимлари, иш-

чи-хизматчилари, барча коммунист ва комсомоллари зўр қониқчи хисси билан қўбундиллар. Уларда Ўзбекистон меҳнаткашларининг партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг февраль ва апрель (1984 йил) Пленумлари ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари асосида шаҳар партия ташкилотлари партия ва давлат иттиозини мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлашни янада ахшилатиш соҳасидаги фаолликларини тобора кучайтириш керак.

Партия комитети шу мубосабат билан транспорт цехи ишчи кўриб чиқди. Ишчи кўриқариш ташкил этилиши учун цех бошлиғи П. Иброҳимов ўз вазифасидан олиб ташланди. Транспорт цехи иши устидан назорат қўчайтирилди. Шунингдек, меҳнат иттиозини мустаҳкамлаш юзасидан, ичкиликбозликка қарши бир қатор тадбирлар қўрилмоқда. Бунда партия комитети ошқораяликка катта эътибор беришмоқда. Меҳнат иттиозини бузаётганлар, яъни ишга кечикки келиб, ишдан орта кетиб қолаётганлар, прогучилар ва ичкиликбозларга нисбатан тегишли маъмурий ва тарбиявий чоралар қўрилляпти. Уларнинг меҳнат отпускчалари, уй-жойга наватлари кейинга суртилипти, улар дам олиш учун йўлланмалардан маҳрум этил-

моқдалар. Буларнинг ҳаммаси меҳнат иттиозини мустаҳкамлашга ёрдам бериляпти. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари корхонаимиз меҳнаткашлари, барча коммунистлари учун муҳим ҳаракат қўлланмасидир. Ишчилар ўртасида меҳнат ва ишчи фаълиятини оширишга, Корхона коллективни олти ойлик ишлаб чиқариш планини муваффақиятли бажариш. Қўлига коммунистлар меҳнат намуналарини кўрсатишмоқдалар. Улар орасида электр-механика цехининг бригадаси бошлиғи Н. Нуруллоев, асбобчилик цехининг бригадаси бошлиғи А. Ғуломов, тепловоз цехининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери К. Қосимов, ремонт-комплектлаш цехининг бригадаси бошлиғи В. Ёлимов ва бошқалар бор. Корхонаимизнинг 500 ғе яқин коммунист плениум олдимида қўйган юксак талаблар асосида иш юритишга, мавжуд камчилик ва нуқсонларга эса мумкин қадар тезроқ барҳам беришга интиломоқда.

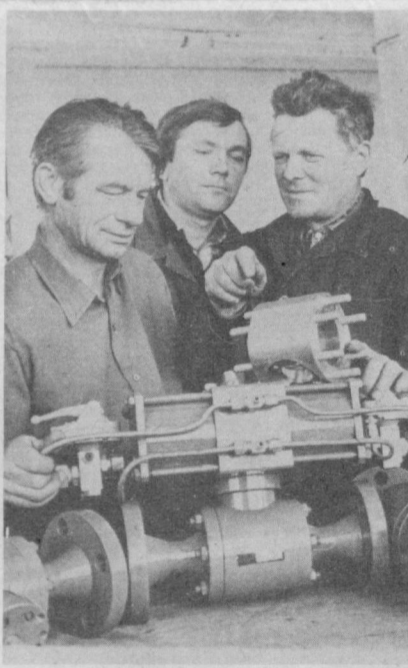
Ким бўлсам экан?

Шифокорлик—шарафли касб

Тошкент Давлат медицина институтининг иккинчи клиника базасида ташкил этилган медицина билим юрти шу кунларда абитуриентлар билан давкам. Ёшларини бизнинг билим юртимизга ўқишга киришга рағбатлантириш учун билим юртининг ўқитиш системаси ва шарт-шароитлари ҳақида оқшомхонларга қисқача гапириб бермоқчимиз. Бу йил кундузги бўлимга 360 ўқувчи, кечки бўлимга 120 ўқувчи қабул қилинади. Мактабни олтин медаль ёки мактон ёрлиги билан тугатганлар имтиҳонсиз сўхбат тарзида қабул қилинади. Билим юртида акушерлик, медицина ҳаётшароитлари ва фельдшер-лаборантлик қаблари мавжуд. Бизнинг медицина билим юртимизда яхши ўқитиш, камол топиш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Билим юртининг ташкил топганига атиги тўрт йил бўлишга қарамай, барча ўқувчиларимиз ҳозирги замон техника жиҳозлари билан таъминланган. Агар 1980 йил билим юртида атиги 7 нафар ўқит-

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини мубосиб тўхталар билан кўнглиб олиш—пойтахтими меҳнат коллективларининг бугунги кундаги муҳим вазифасидир. Тўққиз йиллик комбинатининг илғор тўқувчиси Любовь Кадуршавич (юқоридан) нуборак санани юксак кўрсаткичлар билан қаршилаган ахд қилган. Илгор ишчи 27 ўрнига 33 та дастгоҳга хизмат қўришди, смена топириқларини 115 процентдан бажаришга эришмоқда.

Пастдаги суратда «Средазгазавтоматика» заводининг илгор ишчилари (чапдан ўнгга) Е. Туркин, Г. Ляшкун, С. Левченко. Бу фидойилар республика юбилейига қадар беш йиллик топириқини урдалашади. Х. Мирзакаримов ва М. Нурриддинов фотолари.

АКС МУНОЗАРАНИ САДО ГАЗЕТХОНЛАР ДАВОМ ЭТТИРИШАДИ

«Лоқайд бўлмайллик»

Газетанинг 1984 йил 26 июнь сониде эълон қилинган «Ўзбекистон халқ шоири Шукруллонинг «Лоқайд бўлмайллик» мақоласида шаҳар хужалиқдаги ҳал этилиши зарур бўлган бир қатор муаммолар тилга олинган эди. Оқшомхонлар, кенг жамоатчилик бу мақодани зўр қониқчи билан қўбундиллар. Мақолада келтирилган муаммолар уларнинг қизғин муҳомадасига сабаб бўлди. Ана шу мубосабат билан редакциямизга қўлаб хатлар келмоқда. Бугун биз оқшомхонларнинг фикр ва мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола этишни лозим топдик.

«Лоқайд бўлмайллик» мақоласини ўқиб мамнун бўлдим. Чунки унда жуда тўғри гаплар айтилган. Дарҳақиқат, баъзи кўча, кварталлар ва массивларнинг номларини қайта кўриб чиқиш зарур. Хўрматли шoirимиз Шукруллонинг бу ҳақидаги фикрига тўла қўшилш керак. Тарихий номлар, Тошкентда яшаб, ижод этган, халқ манфаати учун курашган атоқли кишиларнинг номлари сақланиб қолиши, бу ишда қатъий тартиб ўрнатилиши, бамааслахат ва чуқур ўйлаб, иш қилиш шарт. Бизнингча, «Ц-1», «Б-1», «С-1» каби номларни мутлақо камайтириш, улар ўрнига кўпроқ тарихий ва ниқилобий номлар қўйилса янни мудоао бўляди.

Шунингдек, шаҳарни кўпқаламзорлаштириш ҳақида жуда кўп гапирамиз лекин амалда зарур бўлмаган ҳолда не машаққат билан устирилган дов-дархатлар аниқмай кесиб ташлаш каби қолларга ҳам баъзан дуч келамиз. Бизнингча, мавжуд дархатларни эътиёт қилиб санласак, яхши эмасамиз.

Т. ЗУФАРОВ, СССР халқ маорифи аълочиси.

«Лоқайд бўлмайллик» мақоласида кўтарилган муаммолар долзарб масалалардир. Тўғри, шаҳарни ободонлаштириш ва кўпқаламзорлаштириш борасида талай ишлар қилинмоқда. Жумладан, гаражлар масаласини олайлик. Кўп жойларда темир гаражлар олиб ташланиб, ўрни ободонлаштирилди. Лекин бу иш охирига етказилмай қолди. Айрим жойларда гаражлар уларнинг олдин бугун, уларнинг архитектура кўринишига доғ тушириб ётибди. Не машаққат билан қўрилган бетон ариқларда эса зилол сув ўрнига ахлат қоқди. Мен яқинда Олой бозорига борган эдим. Юнусобод томонга кетаривориди автобус бекатининг аҳолига қараб бўляйди. Ёшитдан ишланган чиройли бу бекат атрофи антисанитария ҳолига келган. Унинг атрофида музқаймоқдан бўшаган идиш қоғозлари, тухум пўчоқлари, сигарет қолдиқлари, мева ва сабзавот чиқиндилари уялиб ётибди. Улар устида пашшалар гулжон ўйнашляпти. Бизнингча, шаҳарда бекатга қарайдиган мутасаддилар топилиса керак!! Хуллас, бундай камчиликларини бизнинг Юнусобод массивида ҳам кўриши мумкин.

Юнусобод массиви, 16-квартал, 15-й, 34-квартира.

Мақолада долзарб мавзу кўтарилган. Эрта баҳорда шаҳримизда жуда кўнлаб кўчатлар ўтказилди. Айни чилла пайтида шаҳримизнинг баъзи кварталларида уларни сугориши, сақлаб қолиш ҳаёлга келмайлти. Масалан, Собир Раҳимов районидеги Сабзор, Ойбек номли кўчаларда ўтказилган дов-дархатлар сувсизликдан қовжирмоқда. Ваҳоланки, бу кўчатларнинг бош томонидан Кайқовчи ариғи оқиб ўтади. Илгари ота-боболаримиз шаҳримиз ичиде оқиб ўтган катта ариқларга тўғон солиб, кўчалардаги ариқларга сув чиқариб, мевали дархатларини сугорганлар, шаҳарни обод қилганлар. Наҳотки ҳозирги пайта табиқ бетон ариқларга ана шу сувларини олиб чиқишини иложи бўлмасал!

А. НАБИХУЖАЕВ, Ўзбекистон ССРда хизмат қўриган маданият ходими, пенсияор.

Мақолада муҳим масалалар кўтариб чиқилган. Лекин тегишли ташкилотлар, мутасаддилар бунга ўз вақтида эътибор берсалар, бундан улусча кўрарик, шаҳар ҳаёти учун зарур бўлган бу масалаларни ҳал этишга киришсалар айни мудоао бўляди.

Сув масаласига келсак, «Водоканал» ташкилотлари сувини тежашга ҳарамат қилиши яхши. Лекин афсуски, кўпгина «домларнинг ертўларига кишини» сув тўлиб ётади. Масалан, «Марказ-5» кварталдаги 66, 67-ўйларнинг ертўларига «ейиқ бассейнига айланган. Бунга нима дейсиз!!

С. СУЛТОНОВ, 70-мактеб ўқитувчиси.

РЕДАКЦИЯДА: Дарҳақиқат, «Лоқайд бўлмайллик» мақоласида муҳим гаплар айтилган. Шаҳарнинг янги кўчалари, кварталларини номлашда баъзан лоқайдликка йўл қўйилмоқда. Бизнингча, бундай рақамлар билан аташга чек қўйиш пайти келди.

Шунингдек, шаҳарни кўпқаламзорлаштириш борасида анча ишлар қилинляпти. Масалан, эрта баҳорда жуда кўнлаб дов-дархатлар ўтказилди. Лекин уларни сугориши, айни саратон, чилла пайтида ёш ниҳолларни қовжираб қўриб қолишдан сақлаш учун эътибор қўйиш керак. Газетхонларнинг юқоридеги фикрлари бунга мисоб бўла олади.

«Лоқайд бўлмайллик» мунозараси давом этади. Редакция оқшомхонларнинг фикр ва мулоҳазалари битилган мактубларни қутади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

МЕҲНАТКАШЛАР ДАМ ОЛИШИ

БЕРЛИН. Шу кунларда республиканинг Балтика соҳилидаги курортлари айниқса давкам. Бу йил баъзи мавсумда денгиз бўйидаги дам олиш уйлари, санаторийлар ва профилакторийларда 2,5 миллиондан ортиқ меҳнаткаш ўз отпускчаларини ўтказмоқда. Касаба союз шифоналарининг ходимлари меҳмонларни қабул қилишга яхши ҳозирлик қўридилар. Улар тузган актив дам олиш программалари денгиз бўйлаб оромбахш сайр қилишни, сув спортини қўлинига олиш, туризм, санаторийлар бўйича оммавий мубосабалар ўтказишни, бу мубосабаларда катта-

болаларнинг иштирок этишини, соҳилидаги шаҳарларнинг диндагата сазовор жойлар билан танилишни ўз ичига олади. Тюринген ўрмонида, Саксония Швейцариясида ва мамлакатнинг бошқа хушманзар районларида жойлашган кўнлаб-кўп соғломлаштириш базаларида ҳам хордиқ чинариш учун келувчиларни қабул этишга ҳамма нарса шай.

Меҳнаткашларнинг дам олишига ҳамхўрлик қилиш, эркин немис касабаси союзулари бирлашмаси фаолиятда қатъий энг муҳим вазифалардан биридир. Мавсумда алоқа ўрнатилганлар. Бу эса қишлоқ меҳнатчиларига қорвчилик маҳсулотларининг кўпгина турлари, жумладан сут ва сарғе ёғини олиш имконини берибди. Шу йилнинг охиригача бу маҳсулотларни етиштириш анчагина кўпайтирил-

ди. Сут ва сарғеғни қабул қилиб олиб, қайта ишлаш учун Монголияда 200 тадан кўпроқ ғе заводи, қишлоқ хужалиқ бирлашмалари, давлат хужалиқлари, сўт-товар фермалари хузурида ташкил этилган юзлаб сарғеғни қайта ишлаш ва сут қабул қилиш бўлимлари ишлаб турибди.

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

БУХАРЕСТ. Руминиянинг Галаций шаҳрида неча винтлари ишлаб чиқарадиган бирдан-бир корхонада 35 минг тонна ҳамжида танкерлар учун биринчи эшак ишлаб чиқарилади. Улкан деталь яқинда бу ерда ишта туширилган замонавий металл хузиш печида қўйилди. Хозир иккинчи винт қўйилмоқда. Шу соҳада итисослашган корхона барло этилиши Руминия кенасозлик сановатини кенасозлик ривожлантириш учун янгиликни иккидуниялар очиб беради. Республиканинг кенасозлик сановати 150 минг тоннага қадар сиймалли кеналар тайрлаб чиқармоқда.

Амстердам шаҳар маҳкамасининг таклифи жамоат кенгашининг муҳомадасига қўйилган ва «Амстердам» тинчлик учун нималар қила олиши мумкин» деб сарлавҳа қўйилган ҳужжатга иловада қўрилатган.

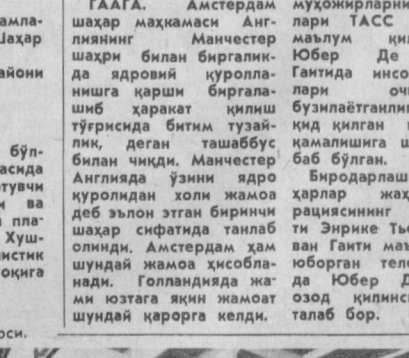

Куба республикаси пойтахти — Гавана мамлакатнинг саноат ва маданият марказидир. Шаҳар йил сайни ободонлашиб бормоқда. СУРАТДА: Куба пойтахтининг шарқий райони ҳисобланган Аламар қурилиш майдонида.

ПАРИЖ. Биродарлашган шаҳарлар жаҳон федерацияси шу ташкилотнинг Гантдада атиги ҳамда ЮНЕСКО икромия кенгашининг азоси Юбер де Ронсерне янада ривожлантириш учун янгиликни иккидуниялар очиб беради. Дювалье америкалар режимикининг полицияси Порт-О Пенесетонга ўз ўйиндан қамқоқчи олиб чиқиб кетганди. Париждаги гантилик мухожирларнинг вакиллари ТАСС мухбирига маълум қилишларича, Юбер де Ронсерне Гантда инсон ҳуқуқлари оқиқдан-оқиқ бузилаётганини тан қид қилган ва унинг қамқоқчилиги шу гап сабаб бўлган. Биродарлашган шаҳарлар жаҳон федерациясининг президенти Энрике Тьерно Гальван Ганти маъмурига юборган телеграммасида Юбер де Ронсерне озоқ қилинсин, деган талаб бор.

Узуро Иқтисодий Ердам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ёрдамида Куба республикасида мамлакат экспортининг асосини ташкил этувчи цитрус меваларини қайта ишлаш сановати ва ишлаб чиқаришни комплекс ривожлантириш планини муваффақиятли амалга оширишмоқда. Хуш-таъь маҳсулотининг катта қисmini социалистик мамлакатларга, жумладан Совет Иттифоқига жўнатылади. СУРАТДА: корхона цехида.

Пренса Латина — ТАСС фотоси.

Тошкент оқшомида босилгандан кейин «УЙҚУДАГИ ИНЖЕНЕР»

Газетанинг шу йил 4 июнь сониде юқоридеги сарлавҳа остида мақола босилганди. Унда тўққиз йиллик комбинатга қарашли механика заводининг меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлигини ҳамда кадрларни тайёрлаш бўйича инженер А. Велжаннашвилининг ишчиларга нисбатан ноўрин хатти-ҳаракатлари танқид қилинган эди. Редакция завод директори А. Курпирьяновдан қўйидаги жавобин олди.

хатти корхонанинг кенгайтирилган техник йиғилишида атрофликча муҳомада этилди. А. Велжаннашвилининг иш вақтида мунтазам ўз кабинетини ичидан қўнлаб ухланганлиги, шунингдек ишчиларни равижлантириш йиғилишида қатъий танқид қилиниб, унга маъмурий жазо берилди.

Корхонада амалдаги ишчиларга буюн техника хавфсизлигини бўйича ишчиларга йўл-йўриқ ва тавсиялар мунтазам бериб бориломоқда.

Ш. Р. Рашидов номидаги Тошкент тўққиз йиллик комбинатга қарашли механика заводи

маъмурияти, партия ва касабаси союз ташкилотлар тарғибчиларининг хаттида келтирилган фактлар тарғибчиларининг тарғибчиларининг хабар бериладилар. Ишчиларнинг шикоят да.

Луқма Қовоғингиз нега солиқ?

Бир замонлар Тошкент кўчаларини тўлдириб юрган бежирин извошларини хозир мейялардан ҳам тополмайсиз. Извош елдириб, тулпоримдан узадиган йўқ деб керилиб, юрган амакилар ҳам ҳозир ҳовурдан тушиб кескалин гаштини суриб, невараларини эргаштириб метрода сайр қилиб юришибди. Басваел «Иккисулор», қўшвагон трамвай ва сабобатли троллейбуслар гизиллаб қатнаб турган шаҳарда

додлаган, қаншарига суммасини уриб олиб узар сўраган. Трамвай ҳайдовчилар қатнов графига амал қилмайди, эслатсангиз пинганин бузмай, темир йўлдан кўчаларини узмай, сузилиб кетишаверади. Шу бекатдан ишга бориб келувчиларнинг эса доим қовоғи ва туғмалари осилиб юради. Салом берсангиз зўрга олик олишадилар.»

«1-шаҳар клиник шифохонаси бекати доим йўловчилар билан давкам, — деб ёзади улардан бири, «Марказ-26» квартал, 1-«а» уй, 54-квартирада яшовчи ишчи Р. Лутфуллаев. Шу бекатдан ўтадиган 8, 11-трамвайларнинг салони эса худди Чорсу бозорининг эса худди Чорсу бозорининг оёғини босиб ўзи

«Шарк юлдузи» журналининг июль сони босмадан чиқди. У Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Эркин Юсуповнинг «Юксалиш йўлида» деб номланган мақоласи билан очилади.

Навр илхосмандлари Иброҳим Раҳимнинг «Генерал Равшанов» романи охири билан, Йўлдош Шамшаров, Лола Тожиёва ларинг янги ҳикоялари билан танишишлари мумкин.

«Шерият» бўлимида эса Нормурод Нарзуллаевнинг янги шеърлари, Барот Бойқобилоннинг «Юлдузли осмон» достони охири чоп этилган.

Атоқли Чили шоири Пабло Неруда туғилган кунга 80 йил тўлди. Шу муносабат билан журналда шоирнинг шеърлари эълон қилинган.

Журналининг «Очерк», «Болалар адабиёти: қувончлар, ташвишлар, режалар» рубрикалари остида ҳам хилма-хил, қизиқарли материаллар бор.

Барот Бойқобилон «Юлдузли осмон» (ДОСТОНДАН ПАРЧА)

Денгиздек безовта мулки Хурсон, Елқандек чайқовар Маҳшад беомон.

Яна шаҳзодалар кўтардилар бош: Уртада — олтин тахт, улоқдек талош.

Ҳаёт билан ўлим юзма-юз келиши, Бир қочса, бир издан елмиши.

Кимнинг қўли балинд келса бу жангда, Хурсон тож-тахти бўлмай ўшанда.

Ботуру мард бўлса кимнинг қўшини, Уша эгаллагай сўлтон қўшини.

Тахт битта ва лекин давоятлар кўп, Қайси мард жанг қилмай бўлади мағлуб!

Барчаси бу жангда қозонмоқчи ном, Йўқ эрса, волдада сўтқидир ҳаром!

Барчаси ўзига излаб тарафдор, Улуснинг бағрини этмиш эрадор.

Султон қўшини ҳам бўлиниб кетди, Қўмондонлар ҳўйла йўлини тутди.

Иш билан бўридек оғанин ён, Бош қўшмас, гўёки сув билан олов.

Тахт деса — ога не, ота ҳам ётдир, Тахт жанг жанг эмас, нақ қиёматдир.

Сарой ўшаб қолди ари нимга, Шамширлар сиймади гўё кинига.

Бу ҳолдан Алшвер тинчи йўқолди, Ҳўсайн мўрзо йўқ — бир ўзи қолди.

Фўтано гавагон турай деб йирок, Зулумот қўйнидан излади чирок.

Саройин тарк этиб кетди-да тамом, Мадраса бағрини кўнгли этди ком.

Чуқки Хиротга ҳам қайтолмасди у, Мунда ҳам қўпгадани тахт учун гўлу.

Қуёнда қолгандек нотинч Хурсон Бошида ўйнади қилч бегулмон.

II.

Самарқандга етди бир ноҳус хабар [Абу Саид учун лек бу хушхабар:]

«Султон Бобур мўрзо оламдин ўтмиш, Хурсон фиғони самони тутмиш».

Маънос тордан — кимки унга қариндош, Бепарво тинглади — кимки бағри тош.

Ҳўқимдор жоник лек ўт ичра қолди, Ҳўрот фатҳи динга гўлгулга солди.

Фўрсат — чамқок эди, бой берса агар, Сўрага ўқинарди ўлгунга қадар.

Чамқок — толе эди, ялт этиб бирдан, Равшан этди балки қолган умрин ҳам.

«Улканга кўз тинди бўридек ёвуз Ва қилмоқчи бўлди унга тамоюзу».

Фўрсат — чамқок эди, бой берса агар, Сўрага ўқинарди ўлгунга қадар.

Чамқок — толе эди, ялт этиб бирдан, Равшан этди балки қолган умрин ҳам.

«Улканга кўз тинди бўридек ёвуз Ва қилмоқчи бўлди унга тамоюзу».

Наҳот ёрлақадни уни хўш толе! Наҳот, қулиб боқди Ҳўрий хўлоли!

Абу Саид ўйчан, аммо нафий чоғ, Богаро кезса-да илқиди яроғ.

Баҳор жамол ҳам этмайди мафтун, У боққин ўйларинг домга тутқун.

Сўлх тузиб, яшад чўчиб Бобурдан, Отпанса, ул тўсмас, чиқиб қабрдан.

Ҳар лаҳза ганимат, ганимат ҳар кун, Хурсон тахтининг забт этмак учун!

Мовароуннахр билан Хурсон Мулкига олий бахт бўлмак, ҳўқимдор.

Лек унда Ҳўсайн мўрзо сингари Баҳодирлар борки, балки лашкари.

Қўли балинд келиб, керила қолди, Қайга ул бош урар аскарсиз қолди.

Яна Санжар ҳам бор — Марв султони, Қўдратли қўшининг чўнг қўмондони.

Болардан бири офцант аёл билан айтишиб қолди, Шу... жанжалга айланиб кетди.

Мен бир амаллаб кўздан нари бўлиб, қочиб қолдим. Сардор ҳам ўша ерда эди...

— Энди нима бўлади! Қардан қидираман!

— Сиз ташвиш торланг, ҳола, ҳўзир ўзим суриштирам...

— Келмаган бўлса, мелисанода...

— Рўзия опа бутун вужудига югурган тўрқондан тилшари тақиллаб, базўр гапирди:

— Дард! Ҳамманг уй-ўйингда тинчгина ўтира қолсан бўлмайди! Сен зумрашларга туғилган кунни ресто-ранда қилишни ким қўйибди!

— Оғанинмиз қўймади-да...

— Сиз хавотир олмаг, мен ҳўзир бориб билиб келаман...

— Рўзия опа бўшашиб тушди. Трубкани жойига илдим, йўқ ми билмади ҳам. Бошини чап-галлаганича ўша ерда ўтириб қолди. Ҳўш бошидан учган, нима қилишни билмайди

Кўзларидан оқётган ёш дар...

«Мана фарзандинг аҳволи. Энди нима қилди! Қарга борди!» Отасига қандай билдирмаган...

У шу ўтиришда қанча ўтирганини билмайди. Энди хотинини жингиллаш чўчи-чиб юборди уни. «Ҳўх, кўриб кеттур, муча қаттиқ жингиллашса, юборганим чиқариб юборди-я!»

Сўз етти эри билан эди. Рўзия опа мактабга кетадиган болаларини уйғотгани кирди...

Болаларини энди мактабга йўнатиб ҳам бўлган эдик, телефон яна жингиллаб қолди.

— Ҳола, район милциясида экан. Тўполон чиқаришгани учун штраф солишди. Ота-оналар келишсин, келишмаса, ишхоналарига ёзани, дейишпти.

Сардорни олиб кетгани амалик билан бирга келар экансизлар...

— Рўзия опанинг юраги шув шув этиб кетди. Энди бир кимми шув эди. Мисқоллаб топган обр-этиборини билан совура экан-да. Энди бўғи нима бўлади! Нега мен илдон унинг қилиб юрган ишларини отасига олдинки билдирмадим!

Ҳа, насалин ширгани билан иситмаси ошқор қилар экан...

КЕНГДИР БУ ЯНГИ ДУНЁ Кўчалардан сен билан ўтиб...

Пабло НЕРУДА

Мен бепоен рус ерида кўрганларини куйлагим ва келар сўйлагим. Албатта, ҳаммасини эмас: Қўшиқча сиздирш мумкинми, Мен сўйлайман оддий ишлар, одамлар ҳақида, кўшлар ҳақида, одамлар ўйлаган ишлар ҳақида. Кўп нарса бор эди бу ерда, кўп нарса туғилган янгида. Бу шундай бир заманики, бунда йўқдир туғилганининг чек-ҳудуди. Алқисса, бошлайман. Сен билан бирга кўчалардан ўтиб, далалар ошиб, борурмиз замҳарир қиш денгизининг қирғоғини бўйлаб.

қадим биноларни кўрган сувлардан, сонсиз тўнкаларни ювган сулардан. Бу кун келибдилар янги соҳиблар — пўлат тракторлар колонналари: бир-бирига ўхшар, қатъиятли улар, ерининг солдатлари, нон қуроли, Тинчлик ва ҳаёт таянчи, Буғдой, ўрмон, Сибирь, мевалари, Инсоннинг уйига Марҳамат қилин! Бу ерларда сизга яқинга қадар туғилиш ҳўқуқин бермаганлар, музлар эриб кетди, баҳор нафасининг қанотларида бунда пайдо бўлди совет одами кенгликларга уруғ ташламоқ учун.

Сибирь поезди

Сибирь кузи бўйлаб елиб бораман. Ениқ шамдай турар ҳар бир, оқ қайин. Лип-лип ўтар қора даракталар, чақмоқни эслатар қизил оғочлар. Ундан нари — кенг чўл, бу лаҳза шиддатли поёнсизликдир, им-йилли кенгликлар, галла қурраси, замин уммони. Янги, бемисл куч бунёд этган Новосибирск; ундан кечаси ўтди. Ишлаб турар эди унинг чирқоқлари тун кенгликлариде: Бу ерда янги одам янги табиати нжод қилмоқда. Енисей: «Энди менинг сувим оқмайди бекор. Ҳаётнинг жўш урган қонидирман мен». Бекат. Емғир бунда қолдириб кетган сулардан хотира —

● Шу йил 12 июлда Пабло Неруда туғилган кунга 80 йил тўлди. У буюк шоир, Чили халқининг чинакам фарзанди эди. Бутун ҳаётини тинчлик, халқлар озолиги, бахт-сеодати учун курашга бағишлаган Неруда эрк учун фашизмга қарши олишувда қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Сибир ери! Алвон кузининг Сарий нури остида Шод чапак чақлади олтин апроқлар: Бутун қуррамизнинг шуъласи бунда! Масофани ютиб Сибирь поезди учиб боради, бир кеча-кундузда бир соат қўшилар — билмай қоласиз — у поезддан-орда қолиб, тўрқоқда

Ақл ва маъно дурлари

Уралда қолдирин, бир кун ҳам ўтмай, пақ Қрасноярск бўсағасида кўз илғамас қўқлам яна янгидан харир либосини кийиб кўринди. Навқирон геолог қўшини кўпета ёри ва гўдгай билан боради. Уларни Саҳалини кўтипти — қирқ даража аёз ва ёлғизлик. Аммо маъданлар ҳам қутяпти қидирувчиларни у ерда муштоқ, Олга, эй совет боласи! Агар сен Сибирдан ҳайнқсанг, Биз энга оларми эдик ёлғизлик ва совуқларни, забт эта оларини эдик тинчликни бутун ер-заминда? Поезд йўл-йўлақай Владивостокдан то пўлат рангли қитъаларни босиб ўтаркан, йўлда ҳаётин қайтадан қураблгувчи, музларнинг қатъидан маъдан олтувчи, ёлғизликни ениб, шамол қаърида анвойи гулларни бунёд қилтувчи ёшларни қолдириб кетмоқда. Олга, ўртоқлар! Сибирь поезди, олга! Метин иродан Луэини лигидан кўришга қодир. О, бепоен замин! Вагонда кунма-кун тебраниб севиб қолдим чексиз сахроларингни, заводларингни, мард одамларингни! Шуллардир сени ҳаёт озигага айланттирувчи Бу чексиз кузини ҳам севиб қолдим мен, бошимга у зардан сочқилар сочди. Бу учар поезд ҳам менга хўш келди. Мен шу ондан бўён, о, она Сибирь, истиқболнинг чексиз кўклами қаби, кўзларимга жойлаб олиб кетгундир жамолнинг! Ҳамид ГҲЛОМ таржимаси.

қўздан гойиб бўлади. Сергак тортирувчи совуқни кузининг Уралда қолдирин, бир кун ҳам ўтмай, пақ Қрасноярск бўсағасида кўз илғамас қўқлам яна янгидан харир либосини кийиб кўринди. Навқирон геолог қўшини кўпета ёри ва гўдгай билан боради. Уларни Саҳалини кўтипти — қирқ даража аёз ва ёлғизлик. Аммо маъданлар ҳам қутяпти қидирувчиларни у ерда муштоқ, Олга, эй совет боласи! Агар сен Сибирдан ҳайнқсанг, Биз энга оларми эдик ёлғизлик ва совуқларни, забт эта оларини эдик тинчликни бутун ер-заминда? Поезд йўл-йўлақай Владивостокдан то пўлат рангли қитъаларни босиб ўтаркан, йўлда ҳаётин қайтадан қураблгувчи, музларнинг қатъидан маъдан олтувчи, ёлғизликни ениб, шамол қаърида анвойи гулларни бунёд қилтувчи ёшларни қолдириб кетмоқда. Олга, ўртоқлар! Сибирь поезди, олга! Метин иродан Луэини лигидан кўришга қодир. О, бепоен замин! Вагонда кунма-кун тебраниб севиб қолдим чексиз сахроларингни, заводларингни, мард одамларингни! Шуллардир сени ҳаёт озигага айланттирувчи Бу чексиз кузини ҳам севиб қолдим мен, бошимга у зардан сочқилар сочди. Бу учар поезд ҳам менга хўш келди. Мен шу ондан бўён, о, она Сибирь, истиқболнинг чексиз кўклами қаби, кўзларимга жойлаб олиб кетгундир жамолнинг! Ҳамид ГҲЛОМ таржимаси.

Бирдан қаттиқ шамол туриб, узун айонинг очқ деразаси табақаларини тарақлатиб ёпиб, оча бошлади. Моммақалдрок гўмбурлади, дам ўтмай, зимистон осмон кўксини яшин тилиб ўтди. Топларнинг тушукалари тарақлаб, кимингидир деразаси чил-чил бўлди...

қийин бўлади. Менинг эрим сиз ўйлаган чамки қадамлардан эмас. Сиз янгилишсиз, эрим ўзи шунча очик, бағри кенг эриқлардан... Рўзия шундай деди-ю, ичидан зил кетди. Аёлининг гапи билан унинг юрагига гашлик ўрлади. Рўзия «яшиллик» қўлаётган аёлини диндан ёмон кўриб кетди. Бу орада уйига қиниллашбоқ қолган эди. Унинг базўр эрбала аёл билан жипла-майиб хайрлашди, бекатда тур-ғиш қолди. Бекатдан уйига ет-гунича хўлоса чиқарди: «Ша-

Ақл ва маъно дурлари

қўздан гойиб бўлади. Сергак тортирувчи совуқни кузининг Уралда қолдирин, бир кун ҳам ўтмай, пақ Қрасноярск бўсағасида кўз илғамас қўқлам яна янгидан харир либосини кийиб кўринди. Навқирон геолог қўшини кўпета ёри ва гўдгай билан боради. Уларни Саҳалини кўтипти — қирқ даража аёз ва ёлғизлик. Аммо маъданлар ҳам қутяпти қидирувчиларни у ерда муштоқ, Олга, эй совет боласи! Агар сен Сибирдан ҳайнқсанг, Биз энга оларми эдик ёлғизлик ва совуқларни, забт эта оларини эдик тинчликни бутун ер-заминда? Поезд йўл-йўлақай Владивостокдан то пўлат рангли қитъаларни босиб ўтаркан, йўлда ҳаётин қайтадан қураблгувчи, музларнинг қатъидан маъдан олтувчи, ёлғизликни ениб, шамол қаърида анвойи гулларни бунёд қилтувчи ёшларни қолдириб кетмоқда. Олга, ўртоқлар! Сибирь поезди, олга! Метин иродан Луэини лигидан кўришга қодир. О, бепоен замин! Вагонда кунма-кун тебраниб севиб қолдим чексиз сахроларингни, заводларингни, мард одамларингни! Шуллардир сени ҳаёт озигага айланттирувчи Бу чексиз кузини ҳам севиб қолдим мен, бошимга у зардан сочқилар сочди. Бу учар поезд ҳам менга хўш келди. Мен шу ондан бўён, о, она Сибирь, истиқболнинг чексиз кўклами қаби, кўзларимга жойлаб олиб кетгундир жамолнинг! Ҳамид ГҲЛОМ таржимаси.

Ақл ва маъно дурлари

қўздан гойиб бўлади. Сергак тортирувчи совуқни кузининг Уралда қолдирин, бир кун ҳам ўтмай, пақ Қрасноярск бўсағасида кўз илғамас қўқлам яна янгидан харир либосини кийиб кўринди. Навқирон геолог қўшини кўпета ёри ва гўдгай билан боради. Уларни Саҳалини кўтипти — қирқ даража аёз ва ёлғизлик. Аммо маъданлар ҳам қутяпти қидирувчиларни у ерда муштоқ, Олга, эй совет боласи! Агар сен Сибирдан ҳайнқсанг, Биз энга оларми эдик ёлғизлик ва совуқларни, забт эта оларини эдик тинчликни бутун ер-заминда? Поезд йўл-йўлақай Владивостокдан то пўлат рангли қитъаларни босиб ўтаркан, йўлда ҳаётин қайтадан қураблгувчи, музларнинг қатъидан маъдан олтувчи, ёлғизликни ениб, шамол қаърида анвойи гулларни бунёд қилтувчи ёшларни қолдириб кетмоқда. Олга, ўртоқлар! Сибирь поезди, олга! Метин иродан Луэини лигидан кўришга қодир. О, бепоен замин! Вагонда кунма-кун тебраниб севиб қолдим чексиз сахроларингни, заводларингни, мард одамларингни! Шуллардир сени ҳаёт озигага айланттирувчи Бу чексиз кузини ҳам севиб қолдим мен, бошимга у зардан сочқилар сочди. Бу учар поезд ҳам менга хўш келди. Мен шу ондан бўён, о, она Сибирь, истиқболнинг чексиз кўклами қаби, кўзларимга жойлаб олиб кетгундир жамолнинг! Ҳамид ГҲЛОМ таржимаси.

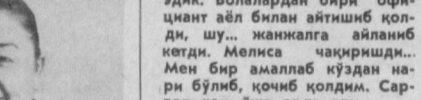
ҳаммаша қўшалоқ юрар экан. Унинг касали дард устига чиққон бўлган эди ўшанда. Ҳўзир эри билан аграшмиш воқеасини эсласа, ўзининг устидан ўзи кулади. Ушанда давлат квартира бериб, қайнона-қайноналарининг оқ фотихаларини зўрга олиб, эиндигина рўзгорларни янги бўлиб чиққан кунлари эди. Янги олган квар-тираларини олиб-муҳаббат билан жиҳозлаб, рўзгор буюм-лари харид қилиб, зўр нашоу нима ила яшай бошлаган кез-ларда ширин ошларига та-ш-

қийин бўлади. Менинг эрим сиз ўйлаган чамки қадамлардан эмас. Сиз янгилишсиз, эрим ўзи шунча очик, бағри кенг эриқлардан... Рўзия шундай деди-ю, ичидан зил кетди. Аёлининг гапи билан унинг юрагига гашлик ўрлади. Рўзия «яшиллик» қўлаётган аёлини диндан ёмон кўриб кетди. Бу орада уйига қиниллашбоқ қолган эди. Унинг базўр эрбала аёл билан жипла-майиб хайрлашди, бекатда тур-ғиш қолди. Бекатдан уйига ет-гунича хўлоса чиқарди: «Ша-

Бедорлик

ҲИКОЯ

мои бўлмаса, даракнинг учин қимирламайди!... Кечқурун эри ишдан қайт-гунича Рўзия газаб отига ми-нинг олган эди. Қизик, ҳеч нарсаани аниқ-равшан билмай-ди-ю, эри кўзига мунофиқ, иккиозламачи, сохта бўлиб кўринаверди. Сир бои бермас-лика ҳаракат қилиб уч кун чидди. Уч кун назарда уч йилдек чўзилиб кетди. Ниҳоят, тоқати тугади, эри-га унинг нопоклигиндан гап очди. Катта жанжал бўлди. Бирок Рўзиянинг барча гаплари ибтосиз, гўвоҳсиз эди. У на тумон қилбатган жувонининг исми, на «хотис хизмат» қилган аёлининг кимлигини айти-б беролди. Шунинг учун эри бу ювонинг асоссизлигини ис-ботлай олмасди. Фигон бўл-ганича юрaverди. Уртага со-вуқчилик тушди. Бора-бора адоват кучайиб, улар азра-тиниб, девверганидан кейин, Убай ота-онанинг кетишга маъбур бўлди. Гумон шун-дай ёмон нарсга экан. Соғ қалбни ҳам қолдириб, ногирон қилиб қўйиши ҳеч гап эмас экан... Шу воқеадан сал ўтмай, Сардор қаттиқ оғриди. Кўп чоп-чоп, оворагарчиликлардан кейин бир доктор, бу сурун-қали томоқ оғрининг асра-ти, деди. Яна чоп топширинг кераклигини айтишди. Қонда оқ таначалар кўп, ҳамон ошиб кетди. Доктор дорин-дармон эъиб берди. Рўзиянинг яхши парваршиш қор қилдим, ё доктор эъиб берган дориларнинг нафи бўл-дими, ҳартуғул, Сардор кун-дан-кунга эт олиб, ранги ҳам тозаланиб борди... Доктор сўнгги марта кўргангда унинг саломатлигиндан қаноат ҳўсил қилди, муртагани олдинки учун шифохонага йўлланма берди. Рўзия ўғилчаси билан

Лола ТОЖИЁВА

бошлик қилмасликка сўз бер-ди. Дадамга айтмаг, деб ялинди. Рўзия ўғлига ишонди. Машина ремонтни учун кетади-ган харанатларинг бир қис-мини бериб юборди... Ушан-дан бери юрак ўйноғи бўлиб қолган. Угли кеч қолди де-гунча бирон қор-қол юз бе-мадминки, деб юрагини ҳо-вучлаб ўтиради... Ҳамон эъиб, шивалаб ёмғир ёғарди. Осмон қовоғини ўйиб олган. Рўзия опанинг ҳам қо-воғи солиқ, дили зимистон. Уйлаган сарн ўзини ўзи ко-

Зиёдилла тарaddудда қолди-ми, бир зум индамади, кейин аста: — Ҳола, кеча битта «чп» бў-лудди. Хавотир олмаг, деб кечаси телефон қилмаган эдим, — деди. «Чп»ни эшитиб Рўзия опа-нинг миёнадаги оғриқ товои-га уриб кетди. — Тезроқ гапир, нима гап ўзи! — деди Рўзия опа йангил-борбордан ўзини аранг тутиб, овози қаттиқ чидди. — Кеча «Шоднинг» ресто-ранда кўришганини тўғилган кунини нишонлаётган эдик. Болалардан бири офцант аёл билан айтишиб қолди, шу... жанжалга айланиб кетди. Мелиса чақирди... Мен бир амаллаб кўздан нари бўлиб, қочиб қолдим. Сар-дор ҳам ўша ерда эди... — Энди нима бўлади! Қардан қидираман! — Сиз ташвиш торланг, ҳола, ҳўзир ўзим суриштирам... Келмаган бўлса, мелисанода... Рўзия опа бутун вужудига югурган тўрқондан тилшари тақиллаб, базўр гапирди: — Дард! Ҳамманг уй-ўйингда тинчгина ўтира қолсан бўлмайди! Сен зумрашларга туғилган кунни ресто-ранда қилишни ким қўйибди! — Оғанинмиз қўймади-да... Сиз хавотир олмаг, мен ҳўзир бориб билиб келаман... Рўзия опа бўшашиб тушди. Трубкани жойига илдим, йўқ ми билмади ҳам. Бошини чап-галлаганича ўша ерда ўтириб қолди. Ҳўш бошидан учган, нима қилишни билмайди Кўзларидан оқётган ёш дар... «Мана фарзандинг аҳволи. Энди нима қилди! Қарга борди!» Отасига қандай билдирмаган... У шу ўтиришда қанча ўтирганини билмайди. Энди хотинини жингиллаш чўчи-чиб юборди уни. «Ҳўх, кўриб кеттур, муча қаттиқ жингиллашса, юборганим чиқариб юборди-я!» Сўз етти эри билан эди. Рўзия опа мактабга кетадиган болаларини уйғотгани кирди... Болаларини энди мактабга йўнатиб ҳам бўлган эдик, телефон яна жингиллаб қолди. — Ҳола, район милциясида экан. Тўполон чиқаришгани учун штраф солишди. Ота-оналар келишсин, келишмаса, ишхоналарига ёзани, дейишпти. Сардорни олиб кетгани амалик билан бирга келар экансизлар... Рўзия опанинг юраги шув шув этиб кетди. Энди бир кимми шув эди. Мисқоллаб топган обр-этиборини билан совура экан-да. Энди бўғи нима бўлади! Нега мен илдон унинг қилиб юрган ишларини отасига олдинки билдирмадим! Ҳа, насалин ширгани билан иситмаси ошқор қилар экан...

